

τήν κριτικήν, εἰς τὴν φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν κίνησιν, εἰς τὴν σάτυραν, καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν λυρικήν ποιήσιν. Ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος, ἐνὸς δεκαπενθήμερου ἢ ἐνὸς μηνός, ἡ ὕλη τοῦ περιοδικοῦ τύπου συζητεῖται, ἐξαντλεῖται, οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ ἐξευτελί- ζεται. Διότι δὲν εἶνε δυνατόν τὸ διήγημα, ποῦ γράφεται διὰ τὰ κορῆση τὸν ἀκόρεστον Καιάδαν μῦθ ἐφημερί- δος, καὶ ἡ κριτικὴ καὶ ἡ εὐθυμογραφία καὶ ὅλα ἐν γένει τῆς λογογραφίας τὰ εἶδη, νὰ συντάσσονται ἐντὸς ὀλιγίστης τεταγμένης ὥρας μὲ τὴν αὐτὴν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ οἰκονομίαν, μὲ τὴν ὁποίαν συντάσσεται ἡ προσωριμῆν διὰ τὸν περιοδικὸν ὕλη. Τὸ περιο- δικὸν εἶνε ἡρεμία καὶ βαθύτης σκέψεως· ἡ ἐφημερίς εἶνε γοργότης καὶ τῆς σκέψεως σπασμός.

Ὁ σπασμὸς αὐτὸς μεταδιδόμενος ὡς δι' ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἀπὸ τὴν στήλην τῆς ἐφημερίδος εἰς τὸν ἀνα- γνῶστην, τὸν κατέστησε σήμερον νευροπαθῆ καὶ βια- στικόν. Ὅλα σήμερον βιάζονται, καὶ τὰ πλεῖστα χωρὶς νὰ γνωρίζουν διατί. Ὑπῆρξεν ἐποχὴ, καθ' ἣν καὶ οἱ γεροντότεροι Ἀθηναῖοι κατήρχοντο πεζοὶ εἰκοσάκις τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος εἰς τὴν Ὀμόνοιαν. Σήμερον βλέπετε παιδιὰ δεκαετῆ νὰ προσ- κολλῶνται εἰς τὰ τραίμ, ὄχι διότι θὰ κουρασθῆ φυσιο- λογικῶς τὸ σῶμά των διὰ τοῦ δρόμου ἐνὸς χιλιόμε- τρου, ἀλλὰ διότι εἶνε κουρασμένη ἡ ψυχὴ των καὶ τὸ πνεῦμά των καὶ διότι νομίζουσιν ὅτι βιάζονται, χωρὶς νὰ ἔχη καὶ ἡ βία των ὠρισμένον πρακτικὸν σκοπόν.

Φυσικὸν λοιπὸν ἦτο, εἰς τὸν ὅπου τὰ πάντα βιά- ζονται καὶ ἡ σκέψις εἶνε ἀποτέλεσμα σπασμοῦ, τὸ βαρὺ καὶ μετρημένον καὶ ψύχραιμον καὶ ὄρμιον περιο- δικὸν νὰ μὴ εὐρίσκη συνοδοιπόρους ἐπαρκεῖς πρὸς ὑποστήριξίν του.

Ἐνθυμοῦμαι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδίδοντο ἡ «Πανδώρα», ἡ «Εὐτέρπη», ἡ «Χρυσαλίς», ἡ «Μνημοσύνη» καὶ αὐτὴ ἡ «Ἐστία» κατὰ τὴν πρῶτην τῆς περιόδου. Καὶ οἱ ἀπλούστεροι ἀκόμη ἦσαν συνδρομηταί. Ὁ μακαριτὴς πατήρ μου δὲν συγκατε- λέγετο μεταξύ τῶν φιλολογούντων τῆς ἐποχῆς· ἐλάμβανεν ὅμως καὶ τὰ τέσσαρα ἀνωτέρω περιοδικὰ καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς ἐκδόσεώς των, τὰ ἐφύλαττε κατὰ σει- ράν καὶ τὰ ἔδενε. Σήμερον ποῖος φυλάττει σειρὰν περιοδικῶν, καὶ ποῖος λαμβάνει ὅλα ὁμοῦ τὰ ἐκδιδό- μενα καὶ ποῖος πληρώσει εὐχαρίστως μίαν συνδρομήν καὶ χωρὶς νὰ παρμπονεθῆ, ἄνευ ἐντροπῆς, ὅτι «τοῦ τὸ ἐφόρτωσαν τὸ περιοδικόν»;

Ἐάν δὲ ἀντιλέξη κανεῖς, καὶ ἰσχυρισθῆ ὅτι ἡ ὕλη τῶν περιοδικῶν ἐκείνων ἦτο σπουδαιότερα τῆς τῶν σημερινῶν, βεβαίως θὰ πλανηθῆ· διότι ὁ ἀγὼν τοῦ βίου σήμερον κατέστη τοιοῦτος ὑπὸ τὴν ἔποσιν τῶν ἀναγκῶν, ὥστε τὸ γλίσχρον εἰσὸδήμα ἐνὸς περιοδικοῦ μόλις ἐπαρκεῖ πρὸς τὴν ἐκτίπωσίν του, εἶνε δὲ ἀδύνα- τὸν νὰ συνηρῆσθῃ διὰ γενναίας ἀμοιβῆς καὶ λεγεῶνας συνεργατῶν.

Ἐν τούτοις πρὸς ἔπαινον τῆς «Πινakoθήκης», πρέ- πει ν' ἀνομοιογηθῆ κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγ- μὴν τοῦ δεκαετοῦς βίου τῆς, ὅτι ὑπῆρξε καὶ εἰς τὴν ὕλην τῆς ὅσον ἡδύνατο ἐκλεκτικῆ, καὶ πρὸς τοὺς νέους καὶ ὀργῶντας πρὸς τὴν φιλολογίαν ἐδείχθη ἐπιεικῆς, πλεῖστα νεαρὰ ποιητικὰ τάλαντα ἀποκαλύψασα καὶ ποδηγετήσασα μετὰ προσοχῆς. Ἐκεῖνο δὲ ἀκόμη, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ προστεθῆ καὶ νὰ ἐξαρθῆ ἐπιεικῶς, εἶνε ἡ ἀκρα αὐτῆς σύστησής εἰς τῆς γλώσσης τὴν ἐκλογὴν.

Ἡ ἐν τῷ μεταξύ τῆς δεκαετίας ταύτης ὑπουλος καὶ ἀκαταλόγητος ἀπόπειρα πρὸς διαφθοράν τῆς πατρίου γλώσσης, — τὸ κῆμα αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἐσημειώθη κατ' ἀρχὰς ὡς ἐλαφρὰ ρυτίς εἰς τὴν ἀπέραντον γλωσσικὴν γαλήνην τοῦ τόπου, καὶ βαθμηδὸν ἐξογκωθὲν ἠπέλειε μέχρι χθὲς ἀκόμη νὰ καταπνίξῃ τὸ ἔθνος, — τὸ κῆμα αὐτὸ ἐθραύσθη πάντοτε πρὸ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας τῆς

«Πινakoθήκης». Δύναται αὕτη νὰ καυχᾶται ὅτι εἶνε τὸ μόνον φιλολογικὸν περιοδικὸν τῆς ἐποχῆς, τὸ ὁποῖον ἂν ὑπεχώρησεν εἰς φιλολογικὰς ἀδυναμίας, οὐδέποτε ὑπεχώρησεν ὅμως εἰς γλωσσικὰς.

Βαθμηδὸν ὅλα τὰ περιοδικὰ σχεδὸν ἐπηρεάσθησαν ἀπὸ τὴν καταστρεπτικὴν γλωσσικὴν φθίσιν. Καὶ ιδιαί- τερα περιοδικὰ ἀκόμη ἐξεδόθησαν πρὸς σκοπὸν μετα- δόσεως τοῦ μικροβίου τῆς τριχοφίας εἰς ὅλους τοὺς ἑλληνικοὺς ἐγκεφάλους. Ἡ τυφλωτικὴ αὐτὴ τριχοφία, ὄχι μόνον δὲν ἐπηρεάσθη τὴν «Πινakoθήκη» ἀλλὰ τὴν ἔταξε καὶ μεταξύ τῶν πρωτοστατῶν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ κοινῶντος, τοῦ ὁποῖου τὸν θρίαμβον πανηγυ- ρίζομεν σήμερον, ὀφειλόμενον εἰς τὴν ἀφύπνισιν τοῦ ἔθνους καὶ ἰδίᾳ τοῦ τύπου καὶ τῶν φοιτητῶν, τὴν ὑψηλὴν ἀντίληψιν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ εἰς τὸν κρατερόν ἀγῶνα τοῦ ἐν Κων/πόλει ἐθναρχοῦ Ἰωακείμ τοῦ Γ', καὶ τοῦ ἐν Ἀθῆναις πρωτοστάτου τῶν Γραμ- μάτων Μιστριώτου τοῦ μοναδικοῦ.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Διευθυντριάς τῆς «Ἑλλ. Ἐπιθεωρήσεως.»

Εὐγενία Ζωγράφου

ΜΕ ιδιαίτερον χαρὰν συμμετέχω εἰς ἐορτὴν τιμητικὴν ὑπὲρ τοῦ συνα- δέλφου κ. Δημ. Καλογε- ροπούλου ἐπὶ τῇ εὐκαι- ρίᾳ τῆς συμπληρώσεως δεκαετίας ἀπὸ τῆς ἐκδό- σεως τοῦ καλλιτεχνικοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ «Ἡ Πινakoθήκη». Καὶ δὲν ἀποκρύπτω τὰ συναι- σθημάτά μου προκειμέ- νου νὰ συμμετέχω εἰς ἐ- ορτὴν διὰ τῆς ὁποίας ἐ-

πιβραβεύεται ἡ πνευματικὴ ἐργασία καὶ προσελκύεται, ἔστω καὶ στιγμιαίον, τὸ ἐνδιαφέρον τῆς κοινωνίας μας ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης.

Κάθε τόπος διατρέχει ὠρισμένα στάδια στασιμό- τητος, μεταβατικῆς καταστάσεως καὶ προόδου. Εἶνε τοῦτο ὁ κληρὸς παντός ἔθνους καὶ πάσης Κοινωνίας. Δὲν ἦτο δυνατόν καὶ τὸ ἔθνος μας καὶ ἡ κοινωνία μας ν' ἀποτελέσουν ἐξαιρέσιν καὶ διὰ τούτο εἶνε ὑποχρεω- μένα νὰ διατρέξουν τὰ στάδια αὐτά.

Εἰς ποῖον ὅμως ἐξ αὐτῶν εὐρισκόμεθα ἡδῆ, ἀφίνω εἰς ὑμᾶς νὰ κρίνετε. Σήμερον εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξωνυχίσθησαν καὶ τείνουσι νὰ ἐξαντληθῶσιν ὅλα τὰ ζητήματα, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀν- θρώπινος νοῦς τείνει εἰς ὕψη δυσθεώρητα, εἰς βάθος ἀπροσπέλαστα καὶ εἰς μῆκη ἀπροσδιόριστα, χρειάζε- ται κατὰ νέον, κατὰ ἰδιαίτερον, εἶτε διὰ τὰ ἔθνη εἶτε διὰ τὰ άτομα.

Νομίζω ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία αὐτὸ φιλοδοξεῖ εἰς τὴν παγκόσμιον κίνησιν. Ἄλλου, ὁ μορφωμένος κόσμος — καὶ ἡ μόρφωσις εἰσδύει εἰς ὅλας τὰς τάξεις — ἀναγινώσκει, ἀνδριάντες ἀνεγείρονται εἰς τοὺς ποιη- τὰς, ἐν δημοσιεύμα των γεννᾶ καὶ μίαν τρικυμίαν, μία γνώμη των θεωρεῖται ἀξίωμα, ἡ κοινωνικὴ των θέσις εἶνε περιβλεπτός. Ἄλλου ἡ ζωγραφικὴ ἀνυψώ- νει καὶ δοξάζει τοὺς καλλιτέχνας, ἡ γλυπτικὴ τοὺς καθιστᾷ περιφανεῖς προσωποπικότητας, ἡ μουσικὴ φέ- ρει τὸ ὄνομα των καὶ εἰς τὰ χεῖλη τῶν πλέον ἀπολι-